

Виходить у Львові
що дні (крім неділі і
гр. кат. свят) о 5-ї
годині по полудні.

РЕДАКЦІЯ і
Адміністрація: улиця
Чарнецького ч. 10.

ПІСЬМА приймають
са лип франковані.

РУКОПИСИ
авертають ся лип на
окреме жадане і за зло-
жевем оплати пошт.

РЕКЛАМАЦІЇ
незапечатані вільні від
оплати поштової.

НАРОДНА ЧАСОПІСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Сойм краєвий.

Угорська криза. — З Балкану. — По виборах
в Англії.

Положене на Угорщині представляє Freimdenblatt в слідуючий спосіб:

Відношене гр. Кіна до Корони не могло наситити становища угорського сойму, коли було можливе утворити правительство більшість з партії Юшта, Кошута і народної, бо без сумніву хто інший ступув би па чолі правительства. Гр. Кін з іменованем на президента кабінету мав би також задачу утворення інної більшості, але з гори було предвиджено, що для осягнення тої цілі покаже ся коечним розвязане палати. Однак речення тяжко було би в тій хвили означити, бо треба на самперед поробити приготовлення до нових виборів і заступити мужів довіра попередного правительства, оскілько они займають важливі адміністрації становища, людьми своїми. Також з інших взглядах було правительство змушене зволікати з розвязанем палати, а що не могло ждати, аж сойм відкіне бюджетову пропозицію, то постідувало відрочене палати.

Цілию того кроку було недопустити до

дискусії, в котрій правительство супротив уделеної ему заяви недовіря не могло би брати участі.

Гр. Кін відрочив отже сойм, аби мати час до дальших кроків. В Будапешті кажуть, що тим він добив ся. Гр. Аандраши, котрій мало що вже не жертвував ему своїх услуг, тепер усунув ся, ліберали захищали ся, павіль палаці панів запротестувала проти відрочення сойму неконституційного кроку.

Дивна річ, як на Угорщині вяжуть конституцію з крайнім радикалізмом. Чи би умірені сторонництва справді не добавували, що стають ся забавкою тих живел, котрі під покришкою береження конституції готові їх розбити кождою хвилі.

Кабінет гр. Кіна плавало противконституційним. Оклик той кинула партія Юшта. Як та партія поводилася би супротив правительства, котре було би справді неконституційне? Але то сторонництво вибрало дивну тактику. Коли виринула можливість обніять правительства більшості, до котрої не паліжала би партія Юшта, заявило то сторонництво, що зробить обстрекцію кожному правительству. Хоч би опо приносило воякові чи які інші уступки, коли не буде інвести, що з днем 1 січня 1911 прийде до розділу банку. Партія Юшта розріжне лише два правительства: правительство,

котрим она буде руководити і позволить єму правити, або правительство, котрому она яко противничка не даст правити. Не було би отже ціли переводити ще дальше поділ правительству нелюбих партій Юшта на конституційні і неконституційні.

Тепер в часі, що ділить сойм від розвязання, будуть мали угорські сторонництва нагоду застановити ся, чи має на дальнє поліпшити ся пелад і заколот, піддержувані так пильно партією Юшта, позаяк здається ся їх, що тим способом буде мати ліпші виборчі вигляди; чи сторонництва ладу і спокою, ехотять і зуміють утворити більшість, котра не випирала би правительство з дороги конституційної.

Як то рішено випаде, не може бути рівнодушним також для Австрої, бо стан єх lex на Угорщині має безперечно вплив також на відносини сеї половини монархії.

В Туреччині панує велике занепокоєння, тим більше, що попри заколот в Греції також становище Болгарії і Сербії дає причину до побоювання.

„Бельградські Новини“ обговорюючи положене на балканськім півострові, доказують, що в тих відносинах криється початки великої небезпеки, котра в наслідок заострення протиностій може Туреччиною з однією, а Сербією і Болгарією з другої сторони безнастанно ду-

ПІРАТ.

З англійского — капітана Марріята.

(Дальше).

Джонатан як на свій стан мав не мале образоване і в часі своєї служби у похоронного підприємця затимив собі значінє і англійський переклад всіх тих латинських написей, які вичитував на стяжках від вінців завішуваних на караванах, а тепер при відповідних нагодах умів іх зручно уживати.

Вертаємо вново до нашого оповідання. Джонатан все ще стояв коло дверей, замкнув їх і держав руку на клямці.

— Джонатан — відозвав ся вкінци по довгім мовчанню пан Відерінгтон — хочу поглянути на поєднаний лист з Нового Іорку, найдеш его на моєму бюрку.

Джонатан вийшов мовчкі з компанії і похвалив з листом.

— Вже від давни жду на той корабель — сказав пан Відерінгтон отираючи лист.

— Так пане, вже від давни, час утікає, tempus fugit, — відповів пивничний низьким голосом, примкнувши трохи очі.

— В Бозі надія, що єго не стрітило ніяке нещасте — говорив пан Відерінгтон дальше — а може моя бідна своячка і єї близнята лежать вже на дні моря.

— Так, пане — відповів пивничний —

море богато людей хоронить і відбирає заробок неодному чесному похоронному послугачеві.

— Але в такім случаю я не мав би ніяких наслідників, мусів бим ще женити ся і з всіми моїми вигодами треба би було попрацювати ся.

— Супруже дає дуже мало вигоди — відозвав ся глухо Джонатан — але моя жінка вже не живе; в небі спокій, in caelo quiete.

— Все таки маймо надію; тілько tota нещевність дуже прикра — ддав пан Відерінгтон, перғлянувшись вже може дванадцяти раз зміст листу.

— Можеш іти, Джонатане, я зараз буду дзвонити о каву.

Пан Відерінгтон остав знов сам і глядів на стіл.

В розмові згадав пан Відерінгтон про своючку; то була женщина, що в великий степені придбала собі его ласку, подібно як его свояки використали обставину, що він сам не хоче нічого знати про інтереси і старалися сподобати йому богатому чоловікові. І тота своячка забула в деякій мірі на своє шляхонче походжене і не зважаючи на то, що єї родичі говорили їй, залюбила ся в однім молодим поручнику піхоти і віддала ся за него. Хоч проти його походження не можна було нічого сказати, то однака на точці маєтку дало би ся багато зважинути, бо его средетва обмежали ся виключно на платницю низького офіцера. Бідні музичини мають на нещасті все більше щастя в любові як богаті, бо мають менше роботи, не можуть бути надто зарозумілі на свою особу

і тому суть менше самолюбні і думають більше о своїй любові як о собі самім.

Тому і молоді дівчата, які залилюють ся, після не питають, чи їх улюблений має на тілько, аби они в будучності мали все що вложили до горшка, а то без сумніву для того, що в часі першої любові тратять аппетит, а відтак уявляють собі, що любов вся заступить у них недостачу поживи. Але спітайдо замужні жінки, чи не правду кажемо, що у всіх, котрі в дни свого весілля па заставленій для їх дружин обід гляділи майже з погордою, не вертає вскорі утрачений аппетит з подвійною силою. Так само діяло ся з Цецілією Відерінгтон а радше Цецілією Темпльмор, від коли она в дни свого весілля змінила своє ім'я. Так само було і з єї мужем, котрий все павіть і в часі, як залиявся до неї, мав добрий аппетит. Наслідок був такий, що по кількох тижднях рахунок у полкового господаря (они мешкали в касарні) дійшов до дуже похвалної суми. Ццилія обернула ся до своєї родини, але одержала приятельську відповідь, що для неї може она і з голоду умерти. Позаяк та рада як її так і мужеви не конче подобала ся, то она написала до свояка Антона Відерінгтона, а той відповів, аби она разом з мужем відвідала його і коли її сподобає ся, аби на стала замешкала у Фінсберінгскер. Не могли собі нічого іншого бажати, але була одна трудність, а іменно полк Темпльмора перенесено в поєднаних дніях до одного міста в Йоркширі, отже надто далеко від Фінсберінгскер, аби кожного рана явіяти ся в касарні

же скоро росте. Вкінці та часопись остерігає Сербію, аби з огляду на несподіванки, які можуть виринути з весною, приготовила ся на всяку можливості.

І в сербській скунштині відзывають ся вже голоси воєнної тревоги.

На посліднім пр. засіданню б. президент міністрів Новакович поставив до президента кабінету Пасича і до міністра справ заграничних Миловановича інтерцепцію, в котрій вказуючи на насильства Албанців над сербським населенем в Старій Сербії, спітав, чи сербське правительство поробило відповідні представлення в Константинополі і у інших держав.

Що до Болгарії, то знаменною для неї є обставина, що рекрутів, котрі мали станути до служби в березні с. р., покликано вже на місяць лютий. Вправді з урядової сторони в Софії заявляють, що то заряджене не має політичного значення, однак тяжко припустити, аби іменно та пора була так відповідна для військових вправ. І невіно не помилують ся ті, котрі добавляють звязь між зарядженем болгарського правительства і покликанем турецкої резерви під оруже.

Надії англійських консерватистів, які они покладали по перших великих успіхах на остаточний вислід виборчої борби, не сповнилися. Лібералам удається постепенно зірвати ся з консерватистами, так що обі сторони тепер рівно сильні, а ліберали мимо свого сильного виборчого пораження мають без сумніву вразі своїми союзниками з посеред робітничого сторонництва і Ірландців більшість. З огляду

на такі обставини бачать консерватисти, що реформа тарифів неможлива та що бюджет має більшість.

Яко спірне питання, що не зістало ще по-ришене, годить ся уважати реформу вищої палати. Тут пробиває ся ідея, що умірковані жівла серед консерватисів і лібералів возьмуть енергію в руки реформи вищої палати. Очевидно випаде она значно менше радикально, як реформа, котрої собі бажає Тьюд-Джордж. Буде ходило головно о те, щоби лучше розмежити обсяг ділania обох палат. Отже конець теперішньої епохальної борби годить ся вже тепер вважати користним для лібералів. До тепер вибрано 271 уніоніст, 273 лібералів, 41 з робітничого сторонництва а 83 Ірландців.

бриці тій мало ся удати познікати більше числа робітників з Галичини на основі фальшивих обіцянок. Робітники ті одержать однак дуже лихо платити роботу, а крім того можуть бути виставлені на небезпекість видалення з Америки, бо тамошнє правительство союзне може їх уважати за „контрактових робітників“ і яко таких, хоч би були згоджені до твої роботи і навіть не мали письменних контрактів, не допустити, щоби виїсти на берег та готові завернути їх назад до Європи. Ц. к. Намісництво повідомляючи о тім ц. к. старостів, поручав їм, щоби безповоротно повідомили о тім населене повіті і остерігали перед небезпекістю недопущення їх виїсти на берег в Америці.

— **Відпустки в часі життя.** Щоби дати воякам зможу взяти участь в пільгах роботах, військова адміністрація установить також в стін робочий час вільний від вправ. Сегорічні відпустки в часі життя будуть тривати три тижні. Крім того будуть і на їх уважати, щоби хліборобів покликавши до військових вправ лише в таку пору, коли они до пільг робіт пайменше потрібні.

— **Канадські Русини,** як доносить „Канадський Фармер“, крім гарних проявів духового і національного життя можуть повелічати ся ще і поступом на полі економічнім. І так у місті Вінніпегу промі богато крамниць розкинених по всіх усюдах від кількох тижнів пишає ся на улиці Метнус мурівана каменіца з написом: „Руска торговельна Спілка“. Влаєтелями є в З Русинів: Ю. Ситник, А. Саліченко і Паньків.

— **З Войнилова** доносять: Рік тому напад оснувало ся у Войнилові господарсько-торговельно-кредитове товарищество „Поміч“. Оно отворило майже рівночасно три відділи: кредитовий, торговельний і молочарський. Без найменшої помочі зі сторони войниловської інтелігенції самі міщани так зручно повели товариство, що оно починає круг свого діяння переносити до сусідніх сіл, закладаючи там свої філії, головно молочарські, як в Долині, Томашівцях, в Кам'янім а позадовго мають повестати філії в Дубовиці і Середці. Річне замислене рахунків того товариства виказує з днем 31 грудня 1909 р. 120.400 К обороту, а окіль 900 К чистого зиску — за один рік діяльності. Щоби економічну роботу повести на ширшу скало, внесено перед тижнем подане о заснованні у Войнилові філії краєвого тов. „Сільський Господар“. Даї Боге, щоби робота і в сім товаристві буда так успішна, як в „Поміч“. — Войниловка „Прогресів“ має до 3000 К майна і свій дім, де міститься централізація молочарні.

— **Нещаслива пригода на залізниці.** Близькі етапії залізничної в Радимні стала ся дна 1 с. м. страшна пригода. Два ученики 7 кл. прославської гімназії, Йосиф Сира і Іван Портас погибли в етапії спосіб, ставши жертвою власної необачності. Сира, бідний ученик, одержавши сільськотво, приїхав на малі ваканці до своєї матері в рідній селі Острів. Тут відвідав її товариш Портас родом з Вязівниці. Коли відтак Портас хотів залізницею вертати домів. Сира постановив відвісти його. Оба хлопці були так необачні, що коли прийшли близько станції в Радимні, замість піти просто дорогою на дворень, пустилися шахом вздовж шин. Видно, що оба нещасливі мусили так забалакати ся, що навіть не чули, що за ними надійджає поїзд. Коли спостерегли ся, було вже за пізно. Портас, котрий ішов мабуть серединою шаху, розірвало на куски так, що поодинокі частини тіла греба як було вибираюти і він очевидно згинув в один хвилини, а Сира хоч не дуже був пошкоджений, зів одну ногу зовсім викручену і був мабуть в середині так ушкоджений, що по тій катастрофі жив всего лише чверть години. Гіла нещасливих хлопців зложено в грунтарі в Радимні і повідомлено їх родини.

— **Краєвий курс сільськогосподарського фаховому для шевців** відбудеться у Львові в часі від 5. цвітня до 24. мая с. р. На тім курсі буде уделити ся наука слідуючих предметів: а) будова ноги, брапи міри, відліви гіпсові, фахові рисунки, прикроювані і ручний виріб верхів та сподів обуви; виріб обуви при помочі найважливіших ручних і міжних машин; б) о шевських матеріялах; в) фахове книговодство і стилістика; г) фахова гігієна; д) найважливіші постанови законів про промислового і законів робітничих. Наука є безплатна. На курс буде приняті лише 14 кандидатів зі всіх частин краю. Наука буде уделити ся через 8 неділь в будні дні від 8.

Н О В И Н К И.

Львів, дня 3 лютого 1910.

— **В справі еміграції до Сполучених Держав північної Америки** видав ц. к. Намісництво слідуючий окружник до всіх ц. к. Старостів:

Дійшло до відомості ц. к. Намісництва, що в одній з найбільших фабрик для тканів виробів в Сполучених Державах північної Америки а іменем в „Ludlow Manufacturing Company“ в Ludlow Mass заходить вже від довшого часу поважні не-порозуміння межі фабрикою а робітниками, в більшій часті Поляками.

В цілі зломані того порозуміння має управа фабрики уживати супротив робітників як найдальше ідутих засудів стараючи ся при тім познікати сівіжих і недоєвідних робітників з Європи. Фра-

III.

Б у р я.

Хто би в хвили, коли „Черкес“ розинав свої вітрила, стояв в новоїорській пристані і глядів на єго горду поставу, був би і не подумав, яка доля жде той корабель. Та менчє були би о тім думали люди находячі ся на кораблі; бо довіре то характеристична ціха людий і они мають той пасливий дар, що кожному, котрий приходить в їх товариство, діллють своєї власної безжурности. Помінаємо подорож: а обмежимо ся на те, аби описати початок нещасти. Сильний північно-західний вітер віяв безнастінно вже третій день і заграв „Черкеса“ до біскайського заливу, коли около 12 год. вночі сила вітру замітно ослабла. Капітан, що був на покладі, велів покликати на гору першого корабельного офіцера.

— Освальд — відозвав ся капітан Інгрем — вітер втихас і мені здається, що ще перед рапом небезпечність мине; я на годинку пізжу: збудьте мене, коли би настала яка зміна.

Освальд Барет, високий, сильно збудований хороший Американець, уважно розглянув ся по щілім овіді, закі відозвав ся. Вкінці поглянув на ліво і сказав:

— Не розумію вас, пане; по лівій стороні не бачу ні сліду, аби ногода мала змінити ся. То лих хвилевий спокій, зараз потім будемо мати нову бурю.

— Ми мали є вже три дні — відповів капітан Інгрем — довше морекі бурі не тривають.

— Так, відповів моряк — коли би она не могла на ново зірвати ся, скоро вже раз перестане. Очевидно я волів би, як би було інакше; але що ми ще раз будемо мати, то так певне, як то, що в Вірджайні суть гадини.

— Нехай там — відповів капітан — виши добре глядіть, Барет, але не сходіть з покладу, аби мене будити. Можете післати кого-того з моряків.

(Дальше буде).

о годині 9. Обміняно ся кількома листами в справі тої тяжкої точки, а вкінці уряджено, аби Темпльмор свое місце поручника продав і переніс ся з своєю хорошою жінкою на постійний побут до пана Відерінгтона. Він радо взято пристав і прийшов до пересувідччя, що о много вигідніше і приятніше засідати о год. 9 рано до знаменитого спідання, як маштували на військові вправи. Але пан Темпльмор мав вроджену гордість і твердий характер, котрі не позвалили ему жити дармоїдом. По двомісячнім побуті в найвибагливішій мешкані, де мав спокій з рахунками військового господаря, заявив отверто пану Відерінгтону свою гадку і попросив его, аби ему допоміг найти собі якесь посаду, де міг би прилично заробити на житі. Пан Відерінгтон, що вже був привик до молодої пари, почав відраджувати і замітив, що Цецилія то єго близька своячка, а він сам має твердий намір не женити ся. Але пан Темпльмор упер ся і Відерінгтон хоч дуже неrado мусів вкінці уступити. Одна дуже важлива торговельна фірма глядала торговельного спільника, котрий доглядав би єї товарів зложених в американських магазинах. Пан Відерінгтон дав потрібні гроші і кілька тижнів пізніше Темпльмор з жінкою відїхали до Нового Порту.

Темпльмор був діланий і ощадний: его интереси ішли добре і вже гадав він і єго жінка, що за кілька літ будуть могли з достаточним маєтком вернутися до вітчини. Однак осінь другого року по їх приїзді до Америки була дуже нездорова, вибухла жовта пропастиця і між тисячами жертв тої страшної пошесті була і Темпльмор. Умер майже три тижні по тім, як єго жінка привела на съйті близинита.

Пані Темпльмор опинилася ся тепер яко вдова і мати двох хороших хлопців сама і безпомічна. Місце Темпльмора займив ішій спільник фірми і пан Відерінгтон предложив єго які знов побут в своєму домі. Но трех місяцях була она готова до подорожі і виїхала з своїми дітьми, котрі були при груди чорних мамок (бо інших не могла в часі подорожі дістати) із муринським служачим Коком на покладі „Черкеса“, хорошого і сильного корабля, призначеноого до Ліверпуля.

